

רווחת בע"ח היא הרווח של כולנו

ד"ר שמוליק פרידמן

מאל"ה | מועצת החלב

**רווחת בעלי החיים הולכת והופכת
לאחד מהנושאים החשובים ביותר
בכל ענפי בעלי החיים וכמובן גם
בענף החלב. כיום כבר יודעים כולם
כי קיים קשר הדוק בין רווחת הפרה,
איכות וכמות החלב, ד"ר פרידמן
מביא עוד כמה היבטים והסברים
לנושא חשוב זה •**

מהי ההגדרה של רווחת בע"ח?

ישנן הרבה הגדרות המתארות את רווחת בע"ח, אבל ההגדרה המתאימה ביותר היא הגדרה של ארגון החלב הבינלאומי (IDF). הגדרה זו כוללת את הנושאים הקשורים לרווחת בע"ח כמו שמירה על בריאות, סביבה, צרכים פיזיים ומנטאליים של בע"ח. להלן ההגדרה: "רווחת בע"ח היא שמירה על בריאות בע"ח הנמצאים בהרמוניה סבירה עם סביבתם, שצרכיהם הפיסיים, הבריאותיים וההתנהגותיים מסופקים כהלכה, ללא כאב, סבל או מצוקה מיותרים או בלתי סבירים".

האם אנחנו העוסקים בענף החלב מודעים לכלל הדרישות וההנחיות הללו?

- ישנם ארבע נושאים עיקריים שחייבים לקחת אותם בחשבון כאשר דנים ברווחת בע"ח המייצרים מזון לבני אדם.
 - א. מהי מידת הידע של העוסקים בענף בתחום זה והיישום שלו בשדה?
 - ב. האם הדבר מטריד את צרכני החלב ומוצריו בארץ ובעולם?
 - ג. מהי גישתו ומעורבותו של המחוקק באכיפת נושא זה?
 - ד. האם קיימת סבירות למשבר ענפי במידה ולא נעמוד בתנאים נאותים של גידול בע"ח?

בעולם המערבי נושא זה נמצא בראש סדר העדיפויות. בעשור האחרון מדינות רבות קבעו כללים נוקשים וברורים במטרה לספק את דרישות הצרכנים וגופים אחרים כמו תעשיית החלב, וטרינריה ובריאות הציבור. בארה"ב למשל פסלו השלטונות בשנת 2008 כמויות אדירות של בשר מעובד לאחר שהוכח שהמגדלים של בקר זה התעללו בו בתהליך הגידול. בארץ הממונה על צער בעל חיים בשו"ט קיבלה לא פעם תלונה על חשד להתעללות בבקר לחלב ומעבר לפתיחת תיק

*קורס רווחת בע"ח של שה"מ

החקלאות באמצעות השירותים הוטרינרים, כאשר יחידת הפיצו"ח היא המבקרת, מפקחת וקונסטת את היצרנים אשר אינם עומדים בדרישות הנ"ל.

מעורבות מועצת החלב בתחום זה

מועצת החלב באמצעות מאל"ה הייתה ערה כבר לפני למעלה מעשור לחשיבות הנושא והחליטה על מהלכים שעקרום חינוך והדרכה של המגדלים, הרופאים המטפלים ויתר העוסקים בענף. בשנת 2007 הוציאה ופרסמה המועצה את החוברת "מדריך למגדלים חלב א"ב (איכות ובטיחות)".

בחוברת זו ניתנו המלצות והנחיות למגדלים איך לגדל בקר תוך שמירה על רווחת בע"ח. הייתה כוונה גם לצרף את המגדלים לתוכנית וולנטרית ("חלב א"ב") שהגדירה את מחויבות המגדל והציבה לו יעדים מקצועיים בהם יהיה חייב לעמוד ובתמורה יקבל בונוס על כך. לצערנו התוכנית לא יצאה לפועל בגלל התנגדות נציגי המגדלים והתעשייה במועצת החלב, אבל העקרונות וחשיבות הנושא הובאו כבר אז לידיעת כלל העוסקים בענף החלב וזהו אולי ההישג הראשוני בתחום.

בשנת 2010 הוציאה המועצה בשיתוף פעולה עם גופים נוספים כמו השירותים הוטרינרים, "החקלאית", ב"ס לוטרינריה ושה"מ חוברת הדרכה שעסקה אך ורק בנושא רווחת בע"ח. החוברת "מדריך לרווחת בע"ח ברפתות בדירי חלב" יצאה במהדורתה השלישית ב- 2016 והיא מחולקת עד היום, למגדלים ולרופאים בכל כנס ופגישה מקצועית בענף.

פלילי כנגד הבעלים גם הוצא צו סגירה לרפת כאשר הבקר עצמו הועבר למקלט להתאוששות.

מבחינת החוק הרי קיים בארץ "חוק צער בע"ח (הגנה על בעלי חיים) תשנ"ד 1994" בו מוגדרים בברור מהי התעללות ומהי האחריות הבעלים/המגדלים למנוע אותה בכל מחיר. בנוסף לכך ישנם תקנות שונות המסדירות גידול עגלים, הובלה בע"ח, המתת חסד ועוד. המאסדר (הרגולטור) במקרה זה הוא משרד

מתכננים את הרפת בשבילך

▶ מובילים בתכנון רפתות ומכוני חליבה ◀

אגרופלאן בע"מ מהנדס אבנר הורביץ

כתובת המשרד: מושב תימורים | כתובת למשלוח דואר: באר טוביה 8381500

טל. 08-8602272 | www.agroplan-il.com | [f Agroplan.ltd](https://www.facebook.com/agroplan.ltd)

מה נעשה במאל"ה בתחום רווחת בע"ח?

צוות השדה של מאל"ה (מדריכים ורופאים) עוסקים בשמירה על בריאות העטין ומכאן גם ברווחת בע"ח. כל משק המייצר חלב חייב עפ"י תקנון החלב לבדוק לתקינות מכון החליבה (כולל רובוט חליבה) לפחות פעם בשנה ולקבל אישור בכתב על כך ממדריך מאל"ה. חשיבות בדיקה היא גדולה מאחר והיא מונעת פגיעה בבריאות העטין (דלקות עטין) שומרת על איכות החלב וכך גם ברווחת בע"ח. חלב ייאסף ע"י המחלבות רק ממשקים אשר מכון החליבה שלהם נבדק ואושר כתקין על פי מדדים בין לאומיים.

בנוסף לכך במסגרת קרן המחקר של המועצה מוקדשים כספי מימון של מחקרים העוסקים בתחום רווחת בע"ח. הקרן רואה חשיבות גבוהה בביצוע מחקרים בתחום זה המותאמים לתנאי האקלים, הבריאות התזונה בענף יצור החלב בארץ.

מדוע שמירה על רווחת בע"ח היא כל כך חשובה לנו?

ראשית כי חלה עלינו חובה מוסרית ומקצועית כעובדים המטפלים/אחראיים על בע"ח. נדרשנו לכך גם במקורותינו כמו "ידע צדיק נפש בהמתו" לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" וכמובן מתן השבת כיום מנוחה גם לבהמות המשרתות את האדם. על כולם להפנים כי כיום מעבר לדרישה לאיכות ובטיחות מוצרי החלב קיימת מודעות ודרישות הצרכנים והמחוקק להקפיד על גידול, יצור, הובלה ושחיטה עפ"י החוק והתקנות הנלוות.

בעקבות הרפורמה הסביבתית בענף הרפת מרבית המשקים שידרגו עצמם תוך טיפול ביועין או שלא ביועין גם בנושאים הקשורים לרווחת בע"ח. כיום המודעות לכך היא גבוהה בקרב המגדלים והרופאים המטפלים ומן המאסדר נדרשת פעילות של בקרה ואכיפה. המשך החינוך והדרכה בתחום חשוב זה חלה על כל הארגונים והגופים בענף החלב כי בנשמתינו הדבר..

כפי שאמר ג. ברנארד שאו: "החטא החמור ביותר כלפי בע"ח אינו השנאה אלא האדישות לגורלם". מועצת החלב בשיתוף ארגונים נוספים עושה תעשה הכל כדי להמשיך לחנך להדריך את העוסקים בענף לחשיבות השמירה הקפדנית על רווחת בע"ח בכל שלבי הגידול. יש לזכור כי רווחת בע"ח היא הרווח של כולנו.

(מתוך הרצאה שניתנה בקורס לרווחת בע"ח של שה"מ ומועצת החלב - מאי 2018) ▲

כפי שאמר ג. ברנארד שאו:
"החטא החמור ביותר כלפי בע"ח אינו השנאה אלא האדישות לגורלם". מועצת החלב בשיתוף ארגונים נוספים עושה תעשה הכל כדי להמשיך לחנך להדריך את העוסקים בענף לחשיבות השמירה הקפדנית על רווחת בע"ח בכל שלבי הגידול. יש לזכור כי רווחת בע"ח היא הרווח של כולנו

בנוסף לכך פורסם פוסטר צבעוני שחולק גם הוא לכלל המגדלים ובו ישנם 8 הנחיות בסיסיות שכל מגדל חייב להכיר ולפעול לפיהן במטרה לעמוד בקריטריונים לשמירת רווחת בע"ח. הפוסטר הופק בשת"פ עם גופי סמך, אקדמיה וממשלה וכיום ניתן לראות אותו תלוי בהרבה רפתות ודירים בארץ.

*קורס רווחת בע"ח של שה"מ